

Hermína Lukić

KRONOLOGIJA RAZVOJA NUMIZMATIČKOG ODJELA MUZEJA SLAVONIJE (OD 1877. DO 1914. GODINE)

UVOD

Rad je nastao na osnovu istraživanja arhivske građe o djelovanju Muzeja Slavonije od njegovog osnutka 1877. do 1914. godine.¹ Proučavanje djelovanja Muzeja ograničeno je na stanje, razvoj i strukturu Numizmatičke zbirke, a središnje mjesto u tim proučavanjima ima problem priliva i provenijencije numizmatičkog materijala. Time bi ovaj rad trebao pridonijeti rješavanju niza problema u radu Numizmatičkog odjela. Neki od tih problema već su naznačeni i u godišnjim planovima i izvještajima rada Muzeja od 1945. godine do danas.²

Kontinuirano nastavljeni s istraživanjem arhivske građe krajnji je cilj i jedina mogućnost utvrđivanja strukture zbirke i stupnja izmiješanosti numizmatičkog materijala nastalog učestalim seljenjem Muzeja od njegovog osnutka do 1945. godine. Na taj način dobit će se sigurnija osnova za ispravno i sigurno korištenje numizmatičkog materijala u znanstvene i druge svrhe.

Rezultati istraživanja dat će i odgovore na pitanje koliko se razvoj Odjela, po svojim osnovnim tendencijama, od osnutka pa do danas, poklapa sa zadatkom Muzeja koji se uvijek ograničavao isključivo na područje svog djelovanja.

U starijoj i novijoj literaturi razvoj i struktura Numizmatičkog odjela tretirani su samo u okviru općih tendencija razvoja Muzeja,³ no oni su nesumnjivi poticaj daljnjem proučavanju navedenih zadataka.

Proučavanje stanja, razvoja i strukture numizmatičke zbirke temelji se na uglavnom neobjavljenim izvorima, te brojnim člancima i prikazima o radu i djelovanju Muzeja u našoj periodičnoj štampi.⁴

Navedena građa otvara mogućnost da se prati kronologija razvoja Numizmatičkog odjela, ali ona ovim radom, još uvijek nije iscrpljena. Za izvođenje što sigurnijih zaključaka izvori su korišteni tako da su doslovno citirani, a ne interpretirani. Iz istog razloga naveden je inventarni broj za onaj numizmatički materijal za koji se pouzdano moglo utvrditi da je inventiran. Doslovno su navođeni i tadašnji nazivi gradova (npr. Lipsko — Leipzig, Monakov — München, Biograd — Beograd), zatim imena vladara, a naročito osoba, koja su neujednačeno navođena (npr. Brüder Egger, Braća Egger, Carla, Karla, Gjuro, Constantin II, Constancij

II itd). Doslovno su citirane nepotpune i neodređene determinacije numizmatičkog materijala (npr. stari novci, stari rimski novci, stare spomenice, stari bakreni novci, itd).

Rad je podijeljen na tri osnovna dijela, a svaki dio obuhvaća određeno razdoblje, koje karakteriziraju posebne značajke razvoja. Prvi dio obuhvaća period od osnutka Muzeja od 1877. do 1914. godine i čini osnovu za proučavanje kasnijih promjena u strukturi zbirke. U ovom razdoblju definiran je i osnovni pravac razvoja Muzeja. Razdoblje od 1914. do 1945. godine izdvojeno je u drugu fazu razvoja, a period od 1945. godine do danas u treću i one će biti razmatrane u narednim brojevima Osječkog zbornika.

OSNOVNE KARAKTERISTIKE RAZVOJA NUMIZMATIČKOG ODJELA MUZEJA SLAVONIJE OSIJEK

Proučavanjem najstarijih dokumenata o početku djelovanja Muzeja saznajemo da se Sedlakovićeve zbirke od 2200 komada novca, medalja, numizmatičke stručne literature i oružja, »ima smatrati temeljem gradskog muzeja«,⁵ te da je Sedlakovićeve zbirke uvjetovala razvoj kasnijih odjela Muzeja — Numizmatičkog, Historijskog i Knjižnice.

Međutim, o strukturi numizmatičkog materijala Sedlakovićeve zbirke iz 1877. godine teško je govoriti, jer nedostaju pouzdani podaci. Najraniji članci i prikazi u periodičnoj štampi, te darovnica F. Sedlakovića,⁶ ne donose, osim globalnog broja darovanih predmeta, preciznija saznanja.

No, značajna je najranija ocjena na osnovu valorizacije ukupnog muzejskog fundusa, donesena samo dvije godine nakon osnutka Muzeja — da se »ljepotom« ističe upravo numizmatička zbirka.⁷

Iste godine, 1879. kustos Muzeja Andrija Kodrić, daje prikaz ukupnog numizmatičkog fundusa koji se sastoji od 100 komada grčkih i barbar-skih novaca, izdvajajući one nađene u Osijeku, (»mnogo stotina rimskih većina u Osijeku nađenih«), 51 komad zlatnih novaca od kojih je 20 rimskih i bizantinskih, bogate zbirke (2000 komada) medalja i novaca iz srednjeg i novog vijeka.⁸

Samo godinu dana kasnije, 1880/81. navodi da F. Sedlaković svaki mjesec daruje Muzej rijetkim i skupim darovima.⁹

Iz ukupnih donacija F. Sedlakovića od 1887. do 1881. godine, A. Kodrić izdvaja, kao najvrijedniji materijal, skupni nalaz od 250 komada rimskih novaca nađenih na području Srbije.¹⁰

Rezimirajući podatke o stanju i strukturi numizmatičke zbirke S. Sedlakovića darovane Muzeju, vidimo da zbirka u početku broji preko 2000 numizmata, ali da je taj broj u stalnom porastu zahvaljujući njegovim kontinuiranim darovima do 1881. godine. Sedlakovićeve interes se od samog početka sabiranja nije ograničavao na jedno određeno područje ili vremensko razdoblje. Iako njegov interes sabiranja obuhvaća cjelokupno područje numizmata, od samog početka možemo pratiti i njegova nastojanja da se sakupi numizmatički materijal nađen na području grada Osijeka.

Preranom smrću A. Kodrića, 1884. godine kustos Muzeja postaje Ferdo Ž. Miler, profesor slavistike u osječkoj gimnaziji, koji je na ovoj duž-

nosti do 1893. godine. Oskudni izvori iz ovog perioda i potpuni nedostatak muzejske dokumentacije, upućuju jedino na općeniti zaključak, da Numizmatička zbirka 1884. godine broji 2558 inventarnih brojeva, te da se i dalje iz ukupnog muzejskog fundusa izdvaja »ljepotom« i značajem. Osnovu numizmatičkog fundusa čine grčki, barbarski, rimski, bizantski novci, medalje, ali se osjeća nedostatak »nacionalne«, južnoslavenske numizmatike. Vodi se veoma važna evidencija o provenijenciji materijala. Ovaj period prate i nastojanja intenzivnije sakupljačke aktivnosti, a pogotovo sakupljanje materijala sa područja djelovanja Muzeja, te nastojanja da se »udare temelji sbirci južnoslavenskih novaca«. ¹¹

Za razdoblje od 1885. do 1893. godine nedostaje arhivska građa, ili bilo kakva muzejska dokumentacija. Iz dnevne štampe saznajemo da je Muzej smješten u dvije prostorije Kr. velike realke i da se radi na njegovom preuređenju. ¹²

1893. godine imenovan je za kustosa Vjekoslav Celestin, profesor filologije u osječkoj gimnaziji. Bogatstvo muzejskog materijala, kao i nedostatak muzejske dokumentacije, osnovni su problemi s kojima se susretao V. Celestin od dana preuzimanja dužnosti. Numizmatička zbirka je preseljenjem u veći, adekvatniji prostor u zgradi Velike realke u Osijeku, izmiješana, »porazbacana, cedulje poremećene, te se stoga nije mogla sistematska predaja obaviti«. ¹³

Sa Celestinom počinje novo razdoblje u razvoju Muzeja, u kojem je radio 42 godine. Taj period predstavlja veliki uspon i afirmaciju Muzeja unatoč brojnim teškoćama. On je uzorno vodio administraciju, tako da od 1893. pa na dalje imamo potpun uvid u poslovanje Muzeja. ¹⁴

Analiza izvora iz 1893. godine pokazuje da je pažnja V. Celestina od samog početka usmjerena na intenzivnu sakupljačku aktivnost, što je u skladu s odlukom Muzejskog odbora iz 1885. godine da se sakuplja materijal s područja grada Osijeka i nacionalne numizmatike, tj. novci južnoslavenskih država. Zato se dopisuje s trgovcima antikviteta u Beču, Pešti, Berlinu, Mainzu, Frankfurtu i od njih otkupljuje južnoslavenske novce.

Iz zgrade Velike realne gimnazije Muzej se seli 1895. godine u novi prostor gornjogradske pučke škole. ¹⁵ Iste godine C. F. Nuber prvi put počinje darivati Muzej. ¹⁶ Daruje 5 zlatnika i 4620 komada rimskih novaca nađenih u Osijeku. Nastavlja se s otkupima jugoslavenskih novaca i vrijednih komada rimskih novaca. Zbirka je povećana i s 466 komada rimskih novaca nađenih u Donjem gradu u Osijeku, prilikom gradnje objekata topničke vojarne. ¹⁷

Muzejski odbor 1897. godine propisuje način inventiranja numizmatičkog materijala, prema stručnim katalozima autora Babelon-a i Cohen-a i posebnim oznakama novca nađenog u Osijeku. ¹⁸ Iste godine C. F. Nuber poklanja 11 komada rimskih zlatnih novaca careva Aleksandra Severa i Elagabala, nađenih u Osijeku. ¹⁹ Nastavlja se s otkupima jugoslavenskih novaca i vrijednih komada antičkih novaca.

U 1899. godini ističe se donacija C. F. Nubera koju čini zbirka jugoslavenskih novaca i zbirka slavonskih banovaca. ²⁰ U nastojanju da se obogati zbirka slavonskih banovaca Muzej nudi dublete iz Nuberove donacije Zemaljskom muzeju u Sarajevu u zamjenu za druge slavonske banovce. ²¹

Numizmatička zbirka u 1900. god. broji 15275 inventarnih brojeva.²² Upućuje se ponovni prijedlog Zemaljskom muzeju u Sarajevu, muzejima u Zagrebu i Budimpešti za zamjenu slavonskih banovaca. Zamjena je realizirana uz posredstvo C. F. Nubera s 1223 komada iz Zemaljskog muzeja u Sarajevu i 1097 komada slavonskih banovaca iz Narodnog muzeja u Budimpešti.²³ Za izvanredan trud i rezultate postignute u radu, Gradsko poglavarstvo upućuje priznanje V. Celestinu.²⁴

U razdoblju 1901—1904. godine i dalje pratimo intenzivna nastojanja da se sakupi što više materijala iz područja domaće srednjovjekovne numizmatike, ili otkupima ili zamjenom materijala. Ova nastojanja aktivno podupire C. F. Nuber značajnim vlastitim darovima jugoslavenskih novaca (npr. dar iz 1905. godine), sugeriranjem i posredovanjem kod darivanja Muzeja (župni ured u Dobroti kod Kotora, Papinski seminar u Skadru, Franz Wall iz Beča, T. J. Zamfirescu i W. Knechtel iz Bukurešta, J. J. Strossmayer), posredovanjem i sugeriranjem otkupa jugoslavenskih novaca iz privatnih zbirki (zbirke O. Frimla, dr. M. Rešetara, Krylova iz Cetinja, Ungera, Lj. Kovačevića iz Beograda), s evropskih aukcija (Beč, Mainz, Frankfurt, Berlin), zamjena za južnoslavenske novce s muzejskim ustanovama (Narodni muzej u Sarajevu, Narodni muzej u Budimpešti, Narodni muzej iz Beograda), te pojedincima (M. Rešetar, C. F. Nuber).

Tendenciju razvoja Numizmatičke zbirke na području domaće srednjovjekovne numizmatike aktivno podržava i dr. Č. Truhelka, sugerirajući 1903. godine zamjenu numizmata, »da bi osječki muzej imao biti centrala za zbirku slavonskih banovaca, a sarajevski pako centrala za bosanske novce.« Zamjena je realizirana 1909. godine tako da »sarajevski muzej daje osječkom muzeju sve svoje slavenske banovce dočim osječki muzej sarajevskom muzeju daje na izmjenu bosanske novce«²⁵.

Iste godine C. F. Nuber daruje Muzeju zbirku jugoslavenskih novaca i spomenica pod uvjetom da svi jugoslavenski novci u Numizmatičkoj zbirci Muzeja, budu izloženi u posebnoj prostoriji, koja će nositi naziv: Muzej jugoslavenskih novaca.²⁶

I slijedeće, 1910. godine C. F. Nuber daruje zbirku južnoslavenskih novaca od skoro 800 komada.²⁷ Razdoblje od 1912. do 1914. godine, zbog društveno-ekonomske situacije, obilježeno je stagnacijom u sakupljačkoj djelatnosti i ostalim aktivnostima.²⁸

Na kraju možemo rezimirati slijedeće — Muzej je osnovan 1877. godine donacijom F. Sedlakovića, koja je uvjetovala razvoj Numizmatičkog i Historijskog odjela, te Knjižnice. Međutim, o strukturi numizmatičkog materijala ove donacije teško je govoriti, jer izvori, osim globalnog broja darovanih predmeta, ne donose preciznija saznanja. U početku zbirka broji preko 2000 numizmata, ali je taj broj u stalnom porastu zahvaljujući Sedlakovićevim učestalim darovima, naročito do 1881. godine. Iako je njegov interes sabiranja obuhvaćao cjelokupno područje numizmatike, od samog početka možemo pratiti i značajna nastojanja da se sakupi numizmatički materijal nađen na području grada Osijeka. Ovim nastojanjima jednog od osnivača Muzeja, te zatim izuzetno značajnim darovima C. F. Nubera, studioznim stručnim radom kustosa V. Celestina, te odlukom Muzejskog odbora iz 1885. godine o sakupljanju materijala s područja grada Osijeka i nacionalne numizmatike — definiran je osnovni pravac razvoja Muzeja.

KRONOLOGIJA RAZVOJA NUMIZMATIČKOG ODJELA
MUZEJA SLAVONIJE

1877. Osječki veletrgovac Franjo Sedlaković daruje slobodnom i kraljevskom gradu Osijeku 2200 komada novaca i medalja, numizmatičku stručnu literaturu, zbirku oružja — pod uvjetom da se tim darom osnuje muzej.²⁹ (Sl. 1)
Zaključak Skupštine gradskog zastupstva da se Sedlakovićeve zbirka ima smatrati temeljem gradskog muzeja.³⁰
Zaključak Muzejskog odbora da se muzej smjesti u jednu od prostorija Gradske vijećnice i da se ima nazvati »MUZEJ SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA OSIJEKA«.³¹
Glavna skupština zastupstva određuje dužnosti čuvara Muzeja.³²
1878. Imenuje se za čuvara Muzeja Andrija Kodrić, profesor klasične filologije.³³
1879. Iz fundusa novoosnovanog Muzeja, smještenog u neprikladan prostor, ističe se bogatstvom i značajem numizmatička zbirka.³⁴ Čuvar Muzeja A. Kodrić publicirao je dio Numizmatičke zbirke, uz detaljan popis i opis novca. Navodi iz zbirke Muzeja 100 komada grčkih i barbarskih novaca od kojih posebno izdvaja novce nađene u Osijeku.³⁵
- 1879/80. Zbirka posjeduje 51 zlatnik, od kojih je 20 komada rimskih i bizantskih novaca.³⁶
- 1880/81. Andrija Kodrić, prof. publicirao je najvažniji dio Sedlakovićevih donacija Muzeju od 1877—81. (skupni nalaz od 250 komada rimskih srebrnih novaca iz sredine III st. »nađenih blizu Oršave na srbskom zemljištu«).³⁷
1884. Numizmatička zbirka ima 2558 inventarnih brojeva.
Kustos Muzeja postaje Ferdo Ž. Miler, profesor slavistike u osječkoj gimnaziji.³⁸
Kupnjom i darovima Numizmatička zbirka se povećava s novih 540 komada rimskih novaca. Među darovateljima i dalje se navodi F. Sedlaković.
Zbirka ima 2711 inventarnih brojeva.
1885. Iz ukupnog muzejskog fundusa i dalje se bogatstvom i značajem izdvaja Numizmatička zbirka. Čuvar Muzeja F. Miler, u obavijesti Hrvatskom arheološkom društvu, navodi zaključke Muzejskog odbora — da se sakuplja materijal nađen u Osijeku i da se »udare temelji sbirci južnoslavenskih novaca«. Time je definiran osnovni pravac razvoja Muzeja.³⁹
1893. Imenuju se za kustosa Muzeja Vjekoslav Celestin, profesor klasične filologije u osječkoj gimnaziji.
Navodi se 25 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu: Vatroslav Šimić iz Zagreba, Maywold, dr. Hans Tauber iz Graza, Karlo Ernst iz Beča, Adolph Cohn iz Frankfurta. Darovano je 220 komada novaca.⁴⁰
Otkupljeno je dotacijom Gradskog poglavarstva 55 dubrovačkih vižlina od: dr. Hansa Tauber iz Graza (inv. br. 1574, 1577—1579, 1581, 1583, 1584, 1592, 1593, 1599—1607, 1596—1598, 1608,

1609, 1611, 2440, 1612—1618, 1622—1626, 1632—1634, 1636—1638, 1640, 1642, 1643, 1645—1648, 1650—1653, 1655, 1656). C. G. Thiemea iz Lipskog (2 brončane medalje Livia Odescalchia, inv. br. 1452, 1448), Adolfa Weyla iz Berlina (4 srebrna dubrovačka novca, inv. br. 1566—1569), Braće Egger iz Beča (dinar Gerga II Stracimira za Skadar, inv. br. 1527), i Emila Fischera iz Beča (dinar Nikole Ujlaka Iločkog, inv. br. 1526).⁴¹

V. Celestin, prof. izvješćuje Gradsko poglavarstvo »da je na tlu grada Osijeka nađeno novaca od 122 rimska i bizant. cara, a toga broja nije prekoračilo nijedno nalazište rimskih starina u našoj monarkiji«. Dalje navodi vrijednost zbirke jugoslavenskih novaca C. F. Nubera. Ukoliko bi ova došla u posjed Muzeja »zauzimala bi ova zbirka treće mjesto: Pešta, Biograd, Osijek«. ⁴²

Čuvar Muzeja V. Celestin, dopisuje se s trgovcima antikviteta u Beču, Pešti, Berlinu, Mainzu, Frankfurtu i dr. i od njih dobavlja jugoslavenske novce.⁴³

1894. Muzej smješten u zgradi Kr. velike realke u Osijeku.⁴⁴

Izvršena je zvanična predaja numizmatičke zbirke V. Celestinu. Usljed selidbe numizmatički materijal je u potpunosti izmiješan, »pa je obavljena predaja samo zlatnih novaca po komadu«. Primopredajom je konstatirano da zbirka posjeduje 92 zlatna i 2 posrebrna novca. Od toga je 48 kom. grčkih, keltskih, rimskih i bizantskih.⁴⁵

Navodi se 185 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu: dr. Hans Tauber iz Graza, Franjo Sedlaković, Hugo Munk, Muzej grada Rijeke (inv. br. 117, 118, 204, 227, 229, 232, 233, 236, 240—245, 248, 249, 260—263, 266, 271, 273, 275, 278, 280—287, 289, 291, 293, 297, 300—302, 305, 306, 308, 310, 311), Zatim, Predstojništvo bolnice slobodnog i kraljevskog grada Osijeka (256 komada rimskih novaca i 13 komada barbarskih, inv. br. 162, 163, 488, 489, 721, 724, 725), dr. Josip Thyeman i Antun Rotter načelnik slob. i kr. grada Osijeka (inv. br. 382, 1699).⁴⁶ Većina darovatelja daruje Muzej uz posredstvo C. F. Nubera.

Otkupljen je numizmatički materijal dotacijom Gradskog poglavarstva od: A. Weyla iz Berlina (25 bakrenih mletačkih novaca za Dalmaciju i Albaniju, inv. br. 1534—1541, 1543, 1544, 1546—1550), A. E. Cohna iz Frankfurta (3 srebrna dubrovačka novca, inv. br. 1580, 1586, 1658), E. Neustätter iz Monakova (22 srebrna dubrovačka novca, inv. br. 1570, 1661, 1575, 1582, 1585, 1587, 1590, 1592, 1594, 1606, 1610, 1619—1621, 1627—1631, 1639, 1941, 1657). Zatim od Moritza Eckela iz Osijeka (92 ugarska novca Ljudevita I i Marije Sigismund, inv. br. 2493, 2494, 2495—2540), braće Egger iz Beča (1/4 leone novac Al. Moceniga, inv. br. 1532), E. Neustätter et C. iz Monakova (2 dubrovačka srebrna novca, inv. br. 1644, 1649), L. L. Hamburgera (srebr. scude Silvio Valerio, 3 bakrena kotorska novca i 1 bakreni šibenski, inv. br. 1533, 1528, 1530, 1531, 1551), Carla Focka (srebrni novac Aleksandra Severa i 6 bak. raznih rimskih, inv. br. 731), dr. Hansa Taubera iz Graza (zlatni novac Joviana, bugarski srebrni novac Mihajla Asiena, srpski srebrni novac Stjepana Uroša, Stjepana Lazarevića, Đorđa Brankovića, ugarski srebrni talir Matije II, srebrne medalje Matije II, Leopolda I, M.

Terezije i Josipa II, inv. br. 101, 1492, 1505, 1507—1509, 1512, 1490, 1491, 1488, 1635), i od C. F. Nubera (Reichel) zlatni novac Valentinijana II, inv. br. 107.⁴⁷

Muzej je u toku 1894. god. posjetilo 450 posjetitelja.⁴⁸

1895. Naredbom Gradskog poglavarstva odlučeno je da se gradski muzej iseli iz zgrade kraljevske realne gimnazije.⁴⁹

Zbirke Muzeja smještene su u šest prostorija gornjogradske pučke škole.

Navodi se 145 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu: Josip Wilhelm, Boško Morošković, (inv. br. 1401—1403), Hermina Kohn (inv. br. 2682), Ljudevit Knopp (inv. br. 738), Franjo Bengyel (inv. br. 466, 467, 484, 485), C. F. Nuber (inv. br. 206, 207, 719, 2905, 86), Marija Topalović, Marija Reppa, Časne sestre donjogradske bolnice (inv. br. 240, 222—226, 216—221, 2927), i Miroslav Philipp (inv. br. 486).⁵⁰

Posebno se ističe donacija C. F. Nubera (4 zlatnika, 1 grčki, inv. br. 1109, 1 keltski, inv. br. 1768, 2 rimska, inv. br. 94, 103, 270 srebrnih rimskih i 4350 bakrenih rimskih nađenih u Osijeku.⁵¹ Za ovaj dar gradonačelnik izdaje zahvalnicu C. F. Nuberu.⁵² Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od: A. Weyla iz Berlina (3 medalje bugarskog kneza Ferdinanda I, inv. br. 1502, 1503), J. N. Kaltnekera (veliki brončani novac carice Sabine, inv. br. 151), Josipa Svajharta (stari rimski novac), P. Dimova (zlatni novac Gratiana, srebrni novac Gete, bakreni rimski novci, inv. br. 105 a, 526). Od Marinova (srebrni novac Comoda, rimski bakreni novci, inv. br. 524), P. Stroehlina iz Ženeve (falsifikat dubrovačkog novca, srpski srebrni novac Urošev, zlatni novac cara Honorija, inv. br. 110), Giuseppe Marchia iz Venecije (4 bak. spomenice pape Innocenta XI, a II, III, IV, V, inv. br. 2442—2446, 546), Carla Focka (sreb. novac Antonina Pia, Gordiana III, Dioklecijana, Krispine, Salonine i drugih, inv. br. 146, 148, 262). Od Matije Semlitscha (sreb. turski novac), Matije Ilančića (rimski republikanski novac Flaminije, nađen na Kalvariji u Osijeku) i od Bugara iz Osijeka (50 rimskih novaca nađenih u Donjem gradu u Osijeku).⁵³

Zbirka je povećana s 466 komada rimskih, 3 komada barbariziranih grčkih i 20 komada suvremenih novaca nađenih u Donjem gradu u Osijeku, gradnjom objekata kasarne (topničke vojarne) i to: nadzorom nad građevinskim radovima sakupljeno je 350 komada rimskih novaca (1 st. pr. n. e. do 4. st.), zlatni novac Nerona (Av. NERO CAESAR Rv. AVGVSTVS GERMANICVS).

Istovremeno otkupljen je i novac od građevinskih radnika koji su samoinicijativno sakupljali na istom lokalitetu: Vilim Stein (7 komada srebrnih, 47 komada bakrenih rimskih, 2 barbarizirana grčka), Vilim Isler (30 komada rimskih carskih), Aurel Čolović (6 komada rimskih carskih) i Matija Kreinz (25 komada rimskih carskih i 1 barbarizirani grčki).⁵⁴

Čuvar zbirke V. Celestin izvještava Gradsko poglavarstvo da će odustati od svakog otkupa starina koja nemaju podatke o nalazištu, te da će sakupljati starine s domaćeg terena.

1896. Navodi se 80 darovatelja. Jedna od najznačajnijih donacija, posredstvom C. F. Nubera, bila je donacija J. J. Strossmayera, a brojila je 123 komada bakrenih i 2 komada srebrnih rimskih novaca (inv. br. 536—544).⁵⁵

Druga značajna donacija je od Ravnateljstva kr. velike realne gimnazije u Osijeku, od 597 komada novaca od kojih je 18 papirnatih, 64 srebrnih, 122 rimska bakrena, 156 novih bakrenih, 3 od nikla i 234 nečitkih.⁵⁶

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od: Josipa Ratkovića (4 spomenice, inv. br. 1727, 1728), Lovre Bošnjaka (2 srebrna stara novca, 14 bakrenih starih novaca, inv. br. 617—624, 626—630, 1831—1833), Franje Pintera (srebrna spomenica, inv. br. 1825). Zatim od Ivana Hlebca (rimski srebrni novac, inv. br. 625), A. Vebera (srebrni novac, inv. br. 228 a), Thurnera (ugarska srebrna forinta i ugarski zlatni dukat), M. Župana (srebrni talir Ant. V.) i C. F. Nubera (ugarski novci, inv. br. 1839—1841).⁵⁷

1897. Muzejski odbor propisuje način inventiranja antičkog numizmatičkog materijala, a podrazumijeva obradu prema katalogizma Babelona i Cohena, te evidenciju mjesta nalaza.⁵⁸

C. F. Nuber daruje Muzeju 7 zlatnih novaca cara Elagabala, 4 zlatna novca Aleksandra Severa i zlatni prsten s gemom. Ovaj dar je dio skupnog nalaza nađenog u Donjem gradu u Osijeku, »pred kapelicom sniježne Marije«. Uveden je u knjigu inventara pod br. 761—771 i 1374.⁵⁹

Iste godine, C. F. Nuber predlaže Muzejskom odboru da proda dublet zlatnog novca cara Elagabala (inv. br. 761 a) iz navedene skupine, »jer nalaz i onako nije više potpun«. Muzejski odbor usvaja prijedlog.⁵⁹

Navodi se 90 darovatelja od kojih se značajem donacija ističu:

Johann Titjung (zlatni novac Ferdinanda I, inv. br. 1876.), Aloizija Spaček, Marija Stangel, J. W. Müller (zlatni novac Elagabala, inv. br. 761 b), dr. Hans Tauber iz Graza (inv. br. 3889—3897), Mile Teslić, Stjepan Wertag, Ranschenberg (novac Apolonije, inv. br. 1086), Janko Kršnjavi (dubrovački novac, inv. br. 1936).⁶⁰

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Fajera uz posredstvo C. F. Nubera (ugarski novac), C. Focka (55 rimskih bakrenih novaca, inv. br. 773—776, 984, 985), A. Weinera (srebrni ugarski novac, inv. br. 1973), C. F. Nubera (srebrni dubrovački groš, inv. br. 1938), F. Walla (5 srebrnih ilirskih novaca, inv. br. 986—990), W. Trinksa (srebrni dalmatinski novac, spomenice Wind. i Jelačić, Karla VI, kralj i kraljica u Zagrebu 1869, streljačka spomenica, inv. br. 1939—1945, 2036—2040). Zatim od Frimla (bakreni dubrovački novac, inv. br. 2204), Zweimüllera (3 rimska novca, 2 ugarska, inv. br. 2231—2235) i R. Mikša (5 starih novaca, inv. br. 2197—2201).⁶¹

- Otkupljena je i skupina »dalmatinskih novaca i spomenica«, iz ostavštine T. Ungera.⁶²
1898. Muzej prodaje rimski zlatni novac cara Elagabala (Coh. 2, 341, 183) Arheološkom odjelu Narodnog muzeja u Zagrebu i kupuje numizmatičke ormare.⁶³
- Navode se 62 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:
- Plavšić Nikola Athanasijev, Schwarz Miroslav, Franjo Sedlaković (inv. br. 2268—2270) i Hild Emerik (15 komada rimskih novaca, inv. br. 13157, 2710).⁶⁴
- Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:
- A. Weyla iz Berlina (2 medalje, inv. br. 2261—2262), Josipa Wertaga (srebrna forinta, inv. br. 2313), Franje Zweimüllera (rimski bakreni novci, inv. br. 163 a, 277 a, 725 a, 2324—2328), V. Celestina (ugarska spomenica, inv. br. 2340). Zatim od S. Tomaševića (inv. br. 2341, rimski bakreni novci), Franje Pleie (stare bakrene novce, inv. br. 2384—2385), Emila Popovića (2 ruska srebrna novca, ugarska spomenica, francuski srebrni novac, inv. br. 2431—2434) i dr. W. Vintera (grčki novac, inv. br. 847, 848, 856, 874, 918, 935, 2041—2186, 2191—2196).⁶⁵
1899. Gradsko poglavarstvo doznačuje C. F. Nuberu 200 forinti za kupovinu novca Nikole Zrinskog na Eggerovoj aukciji u Beču.⁶⁶
- U nastojanju da obogati zbirku, Muzej u suglasnosti s C. F. Nuberom, nudi u zamjenu Zemaljskom muzeju u Sarajevu dublete slavonskih banovaca iz donacije C. F. Nubera.⁶⁷ C. F. Nuber nudi Muzeju 123 komada rimskih novaca nađenih u Osijeku, u zamjenu za rimski novac iz zbirke Muzeja.⁶⁸
- C. F. Nuber upućuje zahtjev Gradskom poglavarstvu kojim sugeriira zapljenu zbirke Osječana ing. Maksa Zuckera. Zbirka se sastojala od vrijednih numizmata i arheoloških predmeta sakupljenih s područja Osijeka. Zucker je do kraja života uskraćivao mogućnost Muzeju da dođe u posjed ove zbirke, bilo darom ili kupovinom. Zbirku je namjeravao prenijeti u Krems.⁶⁹
- Navodi se 70 darovatelja od kojih se značajem donacija ističu:
- C. F. Nuber s darovanom zbirkom jugoslavenskih novaca i slavonskih banovaca (bugarski novci i spomenice, inv. br. 4001—4086, srpski novci i spomenice, inv. br. 1662—1665, 4087—4148, 4158—4342, 4355—4476, bosanski i zetski novac, inv. br. 1892, 1894, 1896—1897, 1902—1905, 1907—1914, 1917—1930, 4477—4489, dubrovački i dalmatinski novci inv. br. 4491—4593, 4606—4640, 4649—4657, 4659—4832, ugarski, hrvatski i slavonski novci inv. br. 1430—1445, 1468—1473, 1449—1460, 1475—1489, 1427, 1666, 1672, 1668—1669, 1765—1766, 1681, 1685—1687, 1691, 4794—4895, slavonski banovci bez inventarnih brojeva ukupno 4304 komada). Zvanična darovnica o primopredaji navedenih numizmata sastavljena je i usvojena 16. VIII. 1900. godine.⁷⁰ (Sl. 2.)

Zatim se ističu: Wilim Trinsk iz Beča, Th. J. Zamfirescu, ravnatelj vanjskog Ministarstva u Bukureštu, W. Knechtel, ravnatelj dvorskih vrtova u Bukureštu, Dr. Hans Tauber iz Graca, Hugo Egersdorf, Jelisaveta Stojanović, Svetozar Močanin, Miroslav Schwarz, Franjo Bengyel, i Dr. Ante Pinterović.⁷¹

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljeni su slijedeći numizmati:

od Carla Focka (bakreni novci Maximiana Hercula, Tacita, Aureliana, Urbs Roma, srebrni rimski novac Aurelijana, Licinija, Konstantina Velikog, Konstantina mlađeg, inv. br. 2580, 2581, 2590—2594), Josipa Fejera (srebrna medalja u povodu Nj. Veličanstva i carice, kraljice Jelisavete, inv. br. 2584) i Đure Vidovića (8 komada srebrnih frizatičkih pheninga, inv. br. 2764—2771). Zatim od Mihaela Marinova (stari bakreni rimski novci, inv. br. 2774—2794, 326 a, 366 a, 472 a), Vase Gojkovića (92 stara bakrena novca nađena u Osijeku, inv. br. 2795—2871, 318 a, 360 a, 417 a, 528 a), Adolfa Laferta (novac Matella, inv. br. 3631) i Numizmatičkog društva iz Beča (medalja u povodu 50 god. vladanja Franje Josipa I).⁷²

1900. Gradsko poglavarstvo upućuje zahtjev čuvaru Muzeja da se što prije sastavi inventar zbirke jugoslavenskih novaca i spomenica, te slavonskih banovaca darovane od C. F. Nubera.⁷³

Zbog preuređenja Muzej je za posjetioce zatvoren.⁷⁴

Čuvar Muzeja dostavlja izvještaj Gradskom poglavarstvu o stanju numizmatičkog fundusa i muzejske dokumentacije. Tom prilikom je konstatirano da Numizmatička zbirka ima 15275 inventarnih brojeva, te da je C. F. Nuber darovao 4171 komad. Od muzejske dokumentacije vodi se knjiga darova, knjiga otkupa i knjiga inventara muzejskih predmeta.⁷⁵

Gradsko poglavarstvo obavještava čuvara Muzeja da se, na osnovu njegova traženja, odobravaju financijska sredstva za jednu ili dvije osobe za pomoć »da se inventar svih predmeta što točnije sastavi«. Ujedno se odobrava nabavka kartonskih tabli za smještaj 6000 komada numizmata,⁷⁶

Čuvar Muzeja obavještava Gradsko poglavarstvo da su posredovanjem C. F. Nubera upućeni dopisi na ravnateljstva muzeja u Sarajevu, Budimpešti, Zagrebu o zamjeni dubleta slavonskih banovaca.

Zamjena je iste godine realizirana. Zemaljski muzej u Sarajevu uputio je 1223 komada slavonskih banovaca u zamjenu, a Narodni muzej iz Budimpešte 1079 komada.⁷⁷

Gradsko poglavarstvo upućuje čuvaru Muzeja Vjekoslavu Celestinu priznanje za izvanredan trud u sakupljanju, čuvanju i stručnoj obradi muzejskih predmeta.⁷⁸

Zvanično je sastavljena i usvojena darovnica C. F. Nubera o donaciji iz 1899. godine.⁷⁹

Uz suglasnost Muzejskog odbora izvršio je Muzej zamjenu novca sa C. F. Nuberom (inv. br. 1345 u zamjenu za srebrni novac Joana Olivera, Ljubić XIV, 12).⁸⁰

Čuvar Muzeja izvještava Gradsko poglavarstvo da se u Muzeju intenzivno radi na prepisivanju knjiga inventara.⁸¹

C. F. Nuber odustaje od zamjene 123 rimska novca nađena u Osijeku za drugi rimski novac iz zbirke Muzeja.⁸²

Navodi se 40 darovatelja od kojih se značajem donacija ističu:

Emerik Hild, časnik carske i kraljevske vojske u Zadru (antički novac, medalje, azijski i afrički novac), Jolanta Barušić i Franjo Sedlaković.⁸³

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Frimla (400 srebrnih pfeninga, inv. br. 3050—3450), Bože Petrova (stari rimski novci, inv. br. 3498—3508), Matije Neumana (1 stari grčki novac, inv. br. 3509), Gjure Turkalja (stari austrijski novac, novac, inv. br. 3510) Wisimgera (16 srebrnih ilirskih novaca, inv. br. 3479—3495) i Johana Wagnera (zlatni turski novac).⁸⁴

1901. Muzej je zbog preuređenja za posjetioce i dalje zatvoren.⁸⁵ Muzejski odbor upućuje zahtjev Gradskom poglavarstvu za proširenje muzejskih prostorija, za potrebe depoa.⁸⁶

C. F. Nuber nudi Muzeju zamjenu moldavskih i rumunjskih novaca za jugoslavenske.⁸⁷

U nastojanju da se riješi pitanje proširenja muzejskih prostorija, Muzejski odbor donosi zaključak, da se prostorija glazbenog društva dodijeli Muzeju.⁸⁸

Navodi se 25 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

Franjo Sedlaković, Adolf Kandelka, ljekarnik u gornjem gradu u Osijeku, Otto Munder, županijski inžinir u Sisku, Emerik Hild, vojnički činovnik u Zadru (zbirka rimskih, dalmatinskih, japanskih, indijskih novaca) i C. F. Nuber.⁸⁹

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Josipa Hartingera (novac za Dalmaciju i Albaniju, srpskih 5 para iz 1879. god. ugarski srebrni novac Leopolda XV), Josefa Fejera (srebrna spomenica zagrebačke izložbe, brončani srpski novac inv. br. 6931—6932), Brüder Egger iz Beča (Raguza vižlin iz 1747. god, Raguza mezzo scudo iz 1750. god, srpski novac Uroša II, inv. br. 7151—7153).⁹⁰ Zatim od Oskara Frimla (jugoslavenski novci, spomenica inv. br. 1470 i 6681—6719),⁹¹ L. Hamburgera iz Frankfurta (49 komada skadarskih srebrnih novaca) i Braće Egger iz Beča (ilirski brončani novac).⁹²

1902. C. F. Nuber predlaže Muzeju otkup rimskog zlatnika Claudija I i Agripine što ga je vidio kod jednog zemunskog zlatara.⁹³

C. F. Nuber predlaže Muzeju zamjenu dubleta srpskih, skadarskih, i zadarskih novaca iz muzejskog fundusa (18 komada, inv. br. 1527, 4148, 6727, 6729—6731, 6736, 6738, 6741, 6747, 6749, 6752, 6753, 6756, 6758, 6760, 6762, 6930), za druge srpske i dalmatinske novce iz zbirke Narodnog muzeja u Beogradu.⁹⁴

Predloženu zamjenu za novce iz fundusa Narodnog muzeja u Beogradu odobrio je gradonačelnik Konstantin Graff.⁹⁵

C. F. Nuber upućuje zahtjev Muzeju da mu u München pošalje »debeli groš« Nikole Zrinskog iz Ungerove zbirke, zatim isti takav groš što ga je on darovao Muzeju i dubrovačku posrebrenu spomenicu iz 1707. godine, kako bi ih usporedio s primjercima iz Dicmanove zbirke.⁹⁶

Kustos Muzeja V. Celestin upućuje dopis gospodinu Matijeviću, učitelju pučke škole u Novom gradu u Osijeku, u kojem navodi da je čuo da namjerava prodati svoju numizmatičku zbirku, te da ju najprije ponudi Muzeju.⁹⁷

Odlukom gradonačelnika i predsjednika Muzejskog odbora upućeni su originalni primjerci novca na zahtjev C. F. Nubera u München.⁹⁸

V. Celestin obavještava Gradsko poglavarstvo da je C. F. Nuber vratio Muzeju posuđene numizmate. U pošiljci je priložio nekoliko vrijednih darova.⁹⁹

Navodi se 20 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

Adolf Ratković (inv. br. 7160), Ivan Rabar, Franjo Sedlaković (inv. br. 7054—7055), Sattler (26 komada rimskih novaca, inv. br. 13155), i C. F. Nuber (srpski srednjovjekovni novac, medalje, inv. br. 1001, 1345, 1425, 1498, 1893, rimski novac inv. br. 7056—7057).¹⁰⁰

Dotacijom Gradskog poglavarstva o t k u p l j e n je numizmatički materijal od:

Stefana Kallenbergera, urara i juvelira iz Zemuna (zlatni novac Claudia I),¹⁰¹ Eckela (zlatni novci Constantiusa II i Ferdinanda II, inv. br. 7073, 7074), D. Ignjića (srebrna spomenica inv. br. 7053), i I. Rengjea (rimski bakreni novci Carina, Probusa, Claudia II, Licinia, Constantina, Constantiusa II, Constansa i ugarski srebrni novac).¹⁰²

1903. Odredbom Gradskog poglavarstva izdvojen je iznos od 81 kruna i 40 filira za kupovinu dalmatinskih novaca od dr. M. Rešetara.¹⁰³ Muzejski Odbor prihvaća zamjenu rumunjskih i moldavskih novaca za jugoslavenske, koje je ponudio C. F. Nuber 1900. godine. Na istoj sjednici prihvaćena je ponuđena nabava jugoslavenskih novaca i spomenica od Oskara Frimla.¹⁰⁴

Kustos Muzeja V. Celestin publicirao je grčke i rimske kolonijalne novce nađene u Osijeku.¹⁰⁵

Odredbom Gradskog poglavarstva preuzeta je zbirka pokojnoga Maksa Zuckera. Tom prilikom je konstatirano, da se sastoji od 72 arheološka predmeta i 863 komada rimskih novaca.¹⁰⁶

Izvršena je zamjena vlaških i moldavskih novaca iz Muzejske zbirke za jugoslavenske iz zbirke C. F. Nubera (izdani su inv. br. 6455—6483, a u zamjenu uvršteni 6519—6608).¹⁰⁷

C. F. Nuber predlaže zamjenu numizmata dubleta ilirskih novaca iz fundusa Muzeja za druge ilirske koji Muzeju nedostaju sa Zemaljskim muzejem u Sarajevu. Zamjena nije realizirana.¹⁰⁸

C. F. Nuber obavještava Muzej o mogućoj zamjeni zbirke slavonskih banovaca iz sarajevskog Muzeja za bosanske novce osječkog Muzeja.¹⁰⁹

Dr. Č. Truhelka, potaknut prijedlogom o mogućoj zamjeni novca ova dva muzeja, predlaže: da bi osječka zbirka trebala biti centralna zbirka slavonskih banovaca, a sarajevska bosanskih novaca.¹¹⁰ Muzejski odbor prihvaća stav Č. Truhelke i predlaže »ogled bosanskih novaca osječkoga muzeja«, te mišljenje Numizmatičkog društva u Beču o postignutom dogovoru zamjene materijala dvaju muzeja.¹¹¹

Na osnovu mišljenja Numizmatičkog društva iz Beča (potpisnik je bio Th. Rohde), »da takove centralizacije nisu lako izvedive«, sarajevski Muzej pristaje samo na zamjenu dubleta.¹¹²

C. F. Nuber predlaže Muzejskom odboru da se otkupi zbirka dalmatinskih novaca od dr. M. Rešetara. Zato se Muzej obraća M. Rešetaru, »da bi svoju zbirku u prvom redu ponudio gradu Osijeku na dobavu«.¹¹³

C. F. Nuber predlaže Muzejskom odboru otkup novaca i starina iz zbirke gdje Krylov iz Cetinja.¹¹⁴

Muzejski odbor prihvaća prijedlog o kupovini zbirke Krylov, pa je iste godine otkup i realiziran.¹¹⁵

C. F. Nuber predlaže Muzejskom odboru otkup numizmatičke zbirke Ljubomira Kovačevića iz Beograda.¹¹⁶

Navodi se 40 darovatelja, od kojih se značajem donacije ističu:

C. F. Nuber (u dva navrata daruje slavonske banovce, početkom godine 69 komada i krajem godine 223 komada, zatim ilirski novac inv. br. 7631—7661, 7914—7661, 7914—7916, dubrovački inv. br. 7457—7468, 7786, bugarski inv. br. 7543—7560, 7735, 7787, 7979—7989, srpski inv. br. 7694—7703, 7705—7715, 7717—7719, 7724, 7734, 7972—7977, kotorski inv. br. 7737—7745, 7755—7757, 7828—7913, bosanski inv. br. 7746, 7917, skadarski inv. br. 7758, 7937—7951, 7961—7969, zetski inv. br. 7918—7923, 7936, 7952—7960, novac Ulcinja inv. br. 7931—7935, Bara inv. br. 7924—7930, ugarski inv. br. 7824—7825, hrvatski, Zrinski inv. br. 7826—7827), Nikola Plavšić, Andrija Novak, Župni ured u Dobroti kod Kotora (dubrovački novac, inv. br. 1434—1435, kotorski inv. br. 1429), Papinski seminarij u Skadru (ilirski novac, inv. br. 7449) i Franjo Sedlaković.¹¹⁷ Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

W. Trinksa (srebrni novac Zrinskoga), Gjorđa Aleksića (srebrni novac Constantina), Dr. M. Rešetara (srebrni novci Kotora, 2 novca srpska, 1 novac Ludovika, 1 novac mletački, 30 bakrenih malih novaca Spljeta, 4 billona Trogira, 1 bakreni novac srpski, 1 zlatni bizantski novac, inv. br. 7281—7323) i gđe Krylov iz Cetinja (Apolonia inv. br. 7329—7431, Damastion inv. br. 7342, Dyrhachium inv. br. 7343—7387, Dalm. Albania inv. br. 7388, Dubrovnik inv. br. 7389—7392, Kotor inv. br. 7393—7400, Zeta inv. br. 7400—7403, Bar inv. br. 7404—7410, Dalmacija, Ulcinj inv. br. 7411—7412, Skadar

inv. br. 7413—7422, Zeta inv. br. 7423, Dubrovnik inv. br. 7495—7496, Zadar inv. br. 7497, Dubrovnik inv. br. 7501—7510).¹¹⁸

1904. Navodi se 35 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

dr. Franz Wall posredstvom C. F. Nubera (inv. br. 7607—7620), Franjo Rohregger, Franjo Sedlaković (nizozemski novac inv. br. 8592), Ignatz Grünberger, Oskar Friml (dio rimskog nalaza iz Aljmaša, Vetranio 15 komada, Constantius II 96 komada, Constans 37 komada, inv. br. 8123—8269), i C. F. Nuber (bugarski novac inv. br. 7561, srpski inv. br. 7716—7717, zlatni tirolski novac inv. br. 8032, moravski zlatnik inv. br. 8033, ugarski novac inv. br. 8034—8123).¹¹⁹

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Adele Rusan (talir Rudolfa II iz 1590 godine), C. F. Nubera (srebrni mađarski novci inv. br. 8034—8122), Trinksa (srebrna spomenica Nikole I iz 1860/1900.), Focka (srebrni novac, 21 komad bakrenih rimskih novaca), Weissa (srebrni novac M. Aurelija, 1 bakreni novac Konstantina, 2 novca Konstantina II, 2 novca Konstancija II, 1 novac kovnice Viminacij) i Dr. Hraballa i Duuffeka (bakreni novci Maksimiana, Licinija, Konstantina, Konstansa).¹²⁰

Muzej vodi korespodenciju s dr. M. Rešetarom iz Beča o mogućnosti zamjene numizmata iz muzejskog fundusa, posudbe i otkupa.¹²¹

1905. Dr. M. Rešetar nudi Muzeju škudu iz 1747. godine u zamjenu za poluvižlin iz 1748. godine iz muzejskog fundusa.¹²²

Dr. Zimmer Lajos, suradnik djela Corpus Numorum Hungariae, obraća se Muzeju s molbom da mu posudi srebrni novac kralja Ludovika za grad Kotor, inv. br. 7835.¹²³

Muzejski odbor donosi zaključak da se u buduće predmeti iz Muzeja nikome ne posuđuju.¹²⁴

Čuvar Muzeja izvještava Gradsko poglavarstvo da je tvrtka Povišil i Kajzer dostavila naručenih 20 ormara za numizmatičku zbirku.¹²⁵

Navodi se 25 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

C. F. Nuber (6 komada rimskih novaca, inv. br. 1416, 248 komada slavonskih banovaca, 2 medalje, inv. br. 8598) i F. Sedlaković (medalje, inv. br. 8594—8596, 56 komada papirnatih novčanica raznih država).¹²⁶

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Braće Egger iz Beča (stari zlatni, srebrni i bakreni novci, spomenice, inv. br. 8601—8712) i C. G. Thieme (kotorski novac iz 1813. godine, inv. br. 8593).¹²⁷

1906. Č. Truhelka obavještava Muzej da je prihvaćena ponuda zamjene slavonskih banovaca i bosanskih novaca.¹²⁸

V. Celestin izvještava Gradsko poglavarstvo da će stalni postav muzeja biti otvoren za posjetioce svake nedjelje od 10 do 12 sati.¹²⁹

Navodi se 25 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

F. Sedlaković (20 medalja i zbirka banknota), Dr. L. Trgovčević, N. Plavšić i Poglavarstvo slobodnog i kr. grada Osijeka (spomenica u povodu 50 god. Gjure Stjepana Deželića, inv. br. 9703).¹³⁰ Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

J. Ratkovića (4 spomenice, inv. br. 9699—9702), Nikole Csonka (bakreni rimski novci), Homana (srebrni novac), Branka Simića (srebrni novac Ferdinanda I inv. br. 9098) i J. Sreineru (srebrni novac inv. br. 9097).¹³¹

1907. V. Celestin dostavlja na uvid Gradskom poglavarstvu prepisan numizmatički inventar sa 10.600 inventarnih brojeva na 593 stranice.¹³²

Navodi se 20 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističu:

Josip Hartinger (rimski republikanski novac, inv. br. 68), Franjo Sedlaković, Nikola Plavšić (zlatni novac milenijske izložbe iz 1896. godine), i Visoka kraljevska zem. vlada, odjel za unutarnje poslove (2 medalje inv. br. 11334—11336).¹³³

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

Frandeima (stari bakreni novci) i zlatna spomenica J. J. Strossmayera inv. br. 10601.¹³⁴

1908. Navodi se 15 darovatelja.¹³⁵

Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:

V. Celestina (jubilarni novci inv. br. 11601—11602, 11733—11734) i 2 zlatna novca u povodu 60 god. vladanja Franje Josipa I, inv. br. 11600 i 11732.¹³⁶

1909. Muzej kupuje željezni trezor za pohranu najvrednijeg muzejskog materijala.¹³⁷

Zaključkom Muzejskog odbora V. Celestinu i C. F. Nuberu povjerava se izvršenje zamjene svih slavonskih banovaca iz fundusa sarajevskog Muzeja za bosanski novac iz osječkog Muzeja.¹³⁸

Navodi se 10 darovatelja, od kojih se značajem donacija ističe C. F. Nuber.¹³⁹

C. F. Nuber daruje Muzeju zbirku jugoslavenskih novaca uz slijedeće uvjete:¹⁴⁰

»1. da svi jugoslavenski novci u numizmatičkoj zbirci Muzeja budu smješteni u posebnu prostoriju, koja će nositi ime: Muzej jugoslavenskih novaca,

2. da se bez ozbiljnog razloga raspored zbirke ne smije mijenjati,

3. da darovana zbirka prelazi u vlasništvo grada Osijeka.«

- C. F. Nuber daruje Muzeju zbirku numizmatičke stručne literature, kataloga i numizmatičkih kartona za pohranu numizmata.¹⁴¹ Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:
- Karla Szenteglia iz Budimpešte (srebrni novac Nikole Iločkog inv. br. 12066), Dr. Jakoba Hirscha iz Münchena (rimski zlatni novac Konstantina Velikog, inv. br. 12085), Brüder Egger, Wien (stari novci južnoslavenski, inv. br. 12067—12084), Adolfa Hessa iz Frankfurta (2 zlatna rimska novca i medalja s prikazom Petrovaradina, inv. br. 12086—12089) i Marka Matišića (zlatni ugarski novci, inv. br. 11881—11899).¹⁴²
1910. Navode se 4 darovatelja, od kojih se značajem donacije ističu:
- C. F. Nuber (7 rimskih novaca, 1 srebrni rimski, 4 bakrena grčka novca, 20 spomenica, 7 kotorskih, 26 bakrenih mletačkih, 1 novac iz nužde Napoleon 1813, 308 srebrnih i brončanih dubrovačkih, zetski novci inv. br. 13686, Antivati 6 komada, 1 komad Alban, 3 komada Crna Gora, bugarski novci iz nalazišta Turn—Severina 417 komada i 10 komada čeških).¹⁴³
- Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:
- Karla Focka (stari rimski novci, 1 keltski i 2 ilirska novca nađena u Dalju).¹⁴⁴
1911. Navodi se 6 darovatelja i 6 komada darovanih novaca (inv. br. 12920).¹⁴⁵
- Dotacijom Gradskog poglavarstva otkupljen je numizmatički materijal od:
- Jacoba Seidlera (zlatni novac, Zeno), Vjekoslava Celestina (inv. br. 12762) i Skendera Kovačevića iz Osijeka (rimski brončani novci).¹⁴⁶
1912. Navode se 2 darovatelja i 3 komada darovanih rimskih novaca.¹⁴⁷
- Dotacijom Gradskog poglavarstva nije otkupljen niti jedan numizmat.¹⁴⁸
1913. Navodi se 6 darovatelja.¹⁴⁹
- Ne navodi se otkupljeni numizmatički materijal.¹⁵⁰
1914. Navode se 4 darovatelja i darovani numizmati pod inv. br. 13097 i 13098.¹⁵¹
- Ne navodi se otkupljeni numizmatički materijal.¹⁵²

Na kraju možemo reći da su u formiranje zbirke, od samog njenog začetka, ulagani veliki naponi sakupljača starina F. Sedlakovića i C. F. Nubera, kustosa Muzeja A. Kodrića, F. Milera, a naročito V. Celestina, mnogobrojnih građana, te Gradskog poglavarstva grada Osijeka.

POPIS KRATICA:

MSO — Muzej Slavonije Osijek
 HAO — Historijski arhiv Osijek
 HAD — Hrvatsko arheološko društvo
 GP — Gradsko poglavarstvo
 Muzej — Muzej Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka

BILJEŠKE

- ¹ Spisi poslovne korespondencije Muzeja Slobodnog i kraljevskog grada Osijeka s Gradskim poglavarstvom grada Osijeka od 1877—1914. godine, pohranjen u MSO i HAO. Muzejska dokumentacija, Poslovne knjige Muzeja, 1884—1914. godine, MSO. Članci i prikazi o radu Muzeja, periodična štampa.
- ² Npr. nemogućnost sagledavanja opsega zbirke, stalno prisutno pitanje provenijencije, utvrđivanje stupnja izmiješanosti numizmatičkog materijala.
- ³ Danica Pinterović, O razvoju osječkog Muzeja, Osječki zbornik, br. VI, Osijek, 1958, str. 7—22.
Vesna Burić, Stotinu godina Muzeja u Osijeku, Osječki zbornik, br. XVII, Osijek, 1979, str. 5—13.
Vera Humski, Pregled povijesti muzeja u Hrvatskoj, Muzeologija, br. 24, Zagreb, 1986, str. 16—18.
- ⁴ Viestnik HAD, Zagreb. Izvješće o Kr. velikoj gimnaziji u Osieku. Die Drau, Slavonische Presse, Branislav, Osijek, Narodna obrana, Osijek.
- ⁵ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 1 a, Zaključak Skupštine Gradskog zastupstva, 17. 02. 1877, MSO.
- ⁶ Darovnica Franje Sedlakovića, spis br. 574 Gradskog poglavarstva od 17. 1. 1877, original u MSO.
- ⁷ F. Maixner. Epigrafske sitnice, Viestnik, HAD, Zagreb, 1879, str. 55.
- ⁸ Andrija Kodrić, Nješto o osječkom Muzeju, Izvješće o Kr. velikoj gimnaziji u Osieku, 1879/80, str. 13, 16, 18, 22—32.
- ⁹ O. c, Izvješće o Kr. velikoj gimnaziji u Osieku, Osijek 1880/81., str. 3. — »Niema mjeseca, da ne bi g. Franjo Sedlaković, bilo riedkih i skupih mangura, bilo knjiga ili inih predmeta, ovome zavodu veledušno poklonio«. O. c, str. 3—23.
- ¹⁰ Ferdo Miller, Dopisi, Viestnik HAD, br. 3, Zagreb, 1885., str. 92.
- ¹¹ Die Drau, br. 21, 1888., str. 32.
- ¹² Spis bez broja poslovne korespondencije Muzeja i GP iz 1894. godine, MSO.
- ¹³ D. Pinterović, O razvoju osječkog muzeja, Osječki zbornik, br. VI, Osijek, 1958, str. 10.
- ¹⁴ Danas zgrada Pedagoškog fakulteta, Ulica Jože Vlahovića.
- ¹⁵ Poslovna knjiga br. VIII, Popis prispjelih i odaslanih spisa, upis pod rednim br. 23, 1895, MSO. Darovnica C. F. Nubera, spis br. 23, 1895, MSO.
- ¹⁶ Danas Kasarna »XII slavonska brigada«.
- ¹⁷ Poslovna knjiga br. XIII, Zapisnici sjednica Muzejskog odbora, upis pod rednim br. 1, str. 3, 1897, MSO.
- ¹⁸ O. c, upis pod rednim br. 5, str. 6. Publicirano, Vjekoslav Celestin, Nalazak zlatnih novaca u Osijeku, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, br. IX, Sarajevo, 1897, 4, str. 497—500.
- ¹⁹ Poslovna knjiga br. IV, Upisnica darova od godine 1893., str. 85. Darovnica C. F. Nubera, br. 831/1900. MSO.
- ²⁰ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 76, 1899., MSO.
- ²¹ Spis br. 57, poslovne korespondencije Muzeja i GP iz 1900, MSO.
- ²² O. c, spis br. 68.
- ²³ O. c, spis br. 74.
- ²⁴ Poslovna knjiga br. XIII, upis pod rednim brojem 22. i 66, 1903. i 1909, MSO.
- ²⁵ O. c, str. 67—68.
- ²⁶ Poslovna knjiga br. IV, Upisnica darova, str. 150—155, 1910, MSO.
- ²⁷ O. c, str. 156—157, 1912, 1913. i 1914, MSO.
- ²⁸ Poslovna knjiga br. III, Popis i račun kupljenih predmeta, str. 68—70, 1912, 1913. i 1914, MSO.
- ²⁹ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 1, 17. 1. 1877, MSO. Darovnica F. Sedlakovića, spis Gradskog poglavarstva br. 574, 17. 1. 1877, original, MSO.
- ³⁰ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 1a, 17. 2. 1877, MSO.
- ³¹ O. c, upis pod rednim br. 2, 1. 6. 1877, MSO.
- ³² O. c, upis pod rednim br. 4, 1. 12. 1877, MSO.
- ³³ O. c, upis pod rednim br. 1, 23. 4. 1878, MSO.
- ³⁴ Viestnik HAD, Zagreb, 1879, str. 55. Citat: »Osim prilično liepe numismatičke sбирke ima taj 'muzej' i nekoliko arkeoloških predmeta većinom rimskih, izkopanih u okolici osječkoj, gdje je bila. kako je poznato, rimska Mursa.

- Tim zavodom, koji je u jednoj sobi gradske viećničke kuće dosta kukavno smješten, upravlja profesor osječke velike gimnazije g. Andrija Kodrić.»
- ³⁵ A. Kodrić, Nješto o osječkom Muzeju, Izviješće o Kr. velikoj gimnaziji u Osijeku, Osijek, 1879/80., str. 7—8. Citat: »...jedan bakren komad iz Metaponte, šest komada srebrnih iz Dyrhachia, dva iz Apolonije, četiri keltska srebrnjaka, jedan sirakuški bakrenjak Hierona. Stoga slijedi, da je na zemljištu današnjeg Osieka, ako ne prije, barem u trećem stoljeću pr. Kr. bilo trgovište ili grad.«
- ³⁶ O. c, str. 13.
- ³⁷ O. c, 1880/81, str. 3—37.
- ³⁸ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 1, 17. 5. 1884, MSO.
- ³⁹ Viestnik HAD, Zagreb, br. 3, 1885, str. 91—92. Citat: »...premda u našem muzeju ima popis stvari, taj je jako manjkav, pa zato valja da se latim posla... Nedavno držao je 'muzealni odbor' sjednicu, te je zaključio: 1. što se u Osijeku nađe, ima se nabaviti, po mogućnosti, sve; 2. kupnjom ima se popunjavati sbirka novca: a) od rimskih i bizantskih careva, b) od austrijskih i ugarskih vladara; 3. ima se gledati, da se udare temelji sbirci južnoslovenskih novaca. Zato je određeno onih godišnjih 300 for. Glavna bi nam zadaća bila izkapat... Glede novaca pako usuđujem se, na veliko Vam se obratiti ako u Vas ima dubleta, a mi ih nemamo rado bi ih kupili uz primjerenu cenu... Od stvari u posljednje vrijeme nađenih, zanimivi su srebrni dinari (30 komada), kovani u Frizaku, S. Veitu, Salzburgu iz 13—15. stoljeća, ali ima možda i starijih među njimi. Još ima do 140 komada srebrnih novaca od Septimija Severa do Gordiana III, među kojima neima ni dva jednaka komada! Ti su novci negdje u Srijemu nađeni, ali žalibože neznam gdje, jer je još pokojni Kodrić primio te novce, a ja poslije nisam našao bilješke o tom, gdje su se za pravo našli...«
- ⁴⁰ Poslovna knjiga br. IV, 1893, str. 5—8, MSO.
- ⁴¹ Poslovna knjiga br. III, 1893, str. 2—4, MSO.
- ⁴² Spis br. 18 poslovne korespondencije Muzeja Slobodnog i Kraljevskog grada Osijeka s Gradskim poglavarstvom grada Osijeka, 29. 12. 1893. Citat: »Zbirke novaca jugosl. država dosegnuti će s novci g. C. F. Nubera broj od 1500 komada, među ovima je samo dubrovačkih talira okruglo 80. Svojom veličinom zauzimalje ova zbirka treće mjesto: Pešta, Biograd, Osijek.«
- ⁴³ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 1—21, 1893, MSO.
- ⁴⁴ Danas zgrada CUO »Braća Ribar«, završni stupanj u Tvrđi.
- ⁴⁵ Spis bez broja poslovne korespondencije Muzeja s GP, 18. 3. 1894, MSO.
- ⁴⁶ Poslovna knjiga br. IV, str. 9—26, 1894, MSO.
- ⁴⁷ Poslovna knjiga br. III, str. 3—6, 1894, MSO.
- ⁴⁸ Spis br. 59 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 21. 12. 1894, MSO.
- ⁴⁹ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 44, 12. 10. 1894, MSO.
- ⁵⁰ Poslovna knjiga br. IV, str. 27—47, 1895, MSO.
- ⁵¹ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim brojem 23, 1895, MSO. Darovnica C. F. Nubera, spis br. 23, 1895, MSO.
- ⁵² Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 36, 6. 8. 1895, MSO.
- ⁵³ Poslovna knjiga br. III, str. 7—16, 1895, MSO.
- ⁵⁴ Spis bez broja, poslovne korespondencije Muzeja s GP, 1895. Popis predmeta, osoba i nagrada izdanih kod kopanja temelja topničke vojarne — donj. gradu Osijeku, od 20. svibnja 1895, br. 6801, MSO.
- ⁵⁵ Poslovna knjiga br. IV, str. 48—58, 1896, MSO.
- ⁵⁶ Spis br. 4, poslovne korespondencije Muzeja s GP, 1896, MSO.
- ⁵⁷ Poslovna knjiga br. III, str. 17—21, 1896, MSO.
- ⁵⁸ Poslovna knjiga br. XIII, upis pod rednim br. 1, 2. 4. 1897, str. 3. Citat: »Odbor određuje, da se svi rimski novci bez obzira na nalazište kao i na kovaonice imadu svrstati kronološkim redom prema Babelon, Cohenovom djelu i to u Osijeku nađeni na ceduljice sreduje crvene boje, a ostali na svijetlomaslinove boje, da bi se lako razlikovali pregleda radi i da budu izloženi pod staklom, dočim bi se dubleti imali metnuti u ormar.«
- ⁵⁹ O. c, upis pod rednim br. 5, 16. 4. 1897. i pod rednim br. 13, 9. 9. 1897, MSO.
- ⁶⁰ Poslovna knjiga br. IV, 1897, str. 59—60, MSO.
- ⁶¹ Poslovna knjiga br. III, 1897, str. 20—25, MSO.
- ⁶² Poslovna knjiga br. XIII, 14. 7. 1897, str. 9—10, MSO.

- ⁶³ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 38, 13. 4. 1898, MSO.
- ⁶⁴ Poslovna knjiga br. IV, 1898, str. 70—78, MSO.
- ⁶⁵ Poslovna knjiga br. III, 1898, str. 26—29, MSO.
- ⁶⁶ O. c, 1899, str. 307, MSO. Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 24, 17. 2. 1899, MSO.
- ⁶⁷ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod rednim br. 76, 24. 9. 1899, MSO.
- ⁶⁸ O. c, upis pod rednim br. 94, 7. 11. 1899, MSO.
- ⁶⁹ O. c, upis pod rednim br. 98, 13. 11. 1899, MSO.
- ⁷⁰ Poslovna knjiga br. IV, 1899, str. 85, MSO. Darovnica C. F. Nubera, broj 15 831/1900, original, MSO.
- ⁷¹ Poslovna knjiga br. IV, 1899, str. 79—87, MSO.
- ⁷² Poslovna knjiga br. III, 1899, str. 30—33, MSO.
- ⁷³ Spis br. 28, poslovne korespondencije Muzeja s GP, 18. 2. 1900, MSO.
- ⁷⁴ Spis bez broja poslovne korespondencije Muzeja s GP, 27. 12. 1902, MSO.
- ⁷⁵ Spis br. 57, poslovne korespondencije Muzeja s GP, 3. 5. 1900. Citat: ... »predmeti koji su kao dar dospjeli u Gradski muzej provedeni su u muzej. knjizi broj IV, a koji su bili dobavljeni provedeni su u knjizi broj III, i to od 1894. god. počevši — što je bilo prije, dati će Slavnom poglav. razjašnjenje spis istoga Slav. poglavarstva od 18. ožujka 1894. i koji se odnosi na god. 1893.« U daljnjem tekstu se navodi: »Ovograd. muzejski odbor uzeo je ovo na znanje, te je odredio u sjednici od 13. siječnja 1898. pod stavak 13 da se načini sumarni popis cijele muzejske zbirke. Ovakav sumarni popis numizmatičke zbirke je učinjen i zabilježen u muzejskoj knjizi broj I — iz kojega proizlazi iznos od 15 275 komada, sa približnom nipošto odlučujućom vrijednošću od 18 538 for. 83 novč. ili 27.077.66 kruna koja bi uslijed procjene po trgovačkim sadanjim cijenama bila prije veća nego manja.« U istom se izvještaju navodi potreba revidiranja muzejskog materijala (fizička pomoć jedne ili dvije osobe), nadopuna knjiga inventara s novim podacima, nabavke ormara i odgovarajućih kartona za pohranu numizmatičkog materijala. Na kraju se obavještava »...da je darom C. F. Nubera došlo 4 171 komad, za koje je on sam dao 4 ormara i 54 kartonske ploče, ali još uvijek nedostaje mjesta za jednu polovicu srpskih novaca, dočim su hrvatski novci u željeznoj škrinji, s popisivanjem ovih sam ja veoma zaokupljen, a moglo bi imati i godinu dana posla uz tekuće poslove.«
- ⁷⁶ Spis br. 59 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 11. 5. 1900, MSO.
- ⁷⁷ Spis br. 68 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 20. 6. do 29. 6. 1900, MSO.
- ⁷⁸ Spis br. 74 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 16. 8. 1900, MSO. Citat: ... »za izvanredni trud, koji je Vaša Veleučtenost uložila u inventiranje znatnog dijela Nuberovih zbiraka u kratkom vremenu od par tjedana kao i za nastojanja, da se je za gradski muzej putem izmjene moglo od bosansko-hercegovačkoga muzeja kao i od narodnog muzeja u Budimpešti dobiti znatan broj slavonskih banovaca za kompletiranje gradske zbirke. Dajući Vašoj Veleučtenosti taj zaključak na znanje, držim, da sam obavezan i sa svoje strane Vašoj Veleučtenosti istaknuti, da sam sa sadašnjim revnim i uspješnim službovanjem u svojstvu čuvara gradskog muzeja potpuno zadovoljan i da sam osvjedočen, da će Muzej pod vodstvom Vaše Veleučtenosti kraj uzorne uprave postići cilj, koji mu je sastavljen.
- Primite Veleučeni gospodine uvjerenje, da ću nastojati težnje oko unapređenja interesa muzeja i njegova čuvara podupreti danom prilikom, čime se bilježim uz izraz moga štovanja. Poglavarstvo slob. i kr. grada Osijeka, Gradonačelnik, Graff.«
- ⁷⁹ Darovnica C. F. Nubera, spis br. 15831/1900, MSO.
- ⁸⁰ Spis br. 71 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 7. 8. 1900, MSO.
- ⁸¹ Spisi br. 92 i 93 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 27. 10. 1900, MSO. Citat: ... »prepisivanjem Knjige inventara predmeta zbirke muzeja došlo se do broja 2807 sa stranom 196. i sa procjenom do 10938 k. i 33 fil. U ovaj su inventar uneseni predmeti, koji su darom, bilo dobavom unišili u zbirke do današnjeg dana, osim predmeta zbirke g. C. F. Nubera. Svravnjene su pomoćne knjige od studenog 1893. do danas, dočim su predmeti od prije također uvršteni, ali način dobave i nalazište nije uvedeno ondje, gdje se to ne zna. Numizmatički inventar ili bolje katalog s prepisivanjem je dospio do strane 344, i broja 6182, te će se isključivo sada samo ovaj nastavljati.«

- ⁸² Spis od 21. 1. 1900. poslovne korespondencije Muzeja s GP, MSO. Citat: ... »pošto ne mogu dulje čekati na sjednicu muzejskog odbora.«
- ⁸³ Poslovna knjiga br. IV, 1900, str. 88—94, MSO.
- ⁸⁴ Poslovna knjiga br. III, 1900, str. 34—39, MSO.
- ⁸⁵ Spis bez broja poslovne korespondencije Muzeja s GP, 27. 12. 1902, MSO.
- ⁸⁶ Spis br. 19 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 12. 3. 1901, MSO.
- ⁸⁷ Spis br. 19 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 1901, MSO.
- ⁸⁸ Spis br. 59 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 2. 4. 1901, MSO.
- ⁸⁹ Poslovna knjiga br. IV, 1901, str. 95—102, MSO.
- ⁹⁰ Poslovna knjiga br. III, 1901, str. 40—42, MSO.
- ⁹¹ Spis br. 40 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 1901, MSO.
- ⁹² Spis br. 35 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 1901, MSO.
- ⁹³ Spis bez broja poslovne korespondencije, 12. 3. 1902, MSO. Citat: ... »za slučaj da zlatnik Claudija I i Agrippine, što sam ga vidio kod jednog zemunskog zlatara, prije stigne onamo nego li ja, molim Vas, da taj komad ne povratite, već da ga izvolite predložiti muzealnome odboru za otkup. Ravnatelj je zagrebačkog muzeja nudio mu je za nj 40 f, a za isti novac mogli bi ga dobiti i mi. Veliki zemunski nalazak zlatnika iste dobe, sigurno Vam je dobro poznat, zato mislim da ćete i Vi mišljenja biti, da Zemun kao takovo nalazište i kod nas zastupano bude barem kroz gornji komad, koji sigurno vrijedi zatraženi novac.«
- ⁹⁴ Spis br. 18 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 24. 3. 1902, MSO.
- ⁹⁵ O. c. 25. 3. 1902, MSO.
- ⁹⁶ Spisi br. 28 i 41 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 22. 9. 1902, MSO. Citat: ... »debeli groš Nikole Zrinskog iz Ungerove zbirke, zatim debeli groš Nikole Zrinskog što sam ih ja darovao muzeju i dubrovačku posrebnenu spomenicu od god. 1707.« U zahtjevu dalje navodi »...danas sam vidio ovdje debeli groš Nikole Zrinskoga sa 15—27, navodno isti komad, koji je god. 1835. prodan iz Dicmanove zbirke za 150 f. Mislim da je jednak našim komadom iz Ungerove zbirke. Rado bi ih sravnjivao, pošto još nije sigurno, da li je Ungerov komad ('alter Guss') istodoban ili ne.«
- ⁹⁷ Spis br. 35 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 26. 10. 1902, MSO.
- ⁹⁸ Spis br. 39 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 30. 10. 1902, MSO.
- ⁹⁹ Spis br. 59 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 30. 11. 1902, MSO.
- ¹⁰⁰ Poslovna knjiga br. IV, 1902, str. 103—109, MSO.
- ¹⁰¹ Spis br. 14 poslovne korespondencije Muzeja s GP, 28. 3. 1902, MSO.
- ¹⁰² Poslovna knjiga br. III, 1902, str. 42—46, MSO.
- ¹⁰³ Poslovna knjiga br. VIII, upis pod r. br. 28, 1903, MSO.
- ¹⁰⁴ Poslovna knjiga br. XIII, 1903, str. 33, MSO.
- ¹⁰⁵ V. Celestin, Grčki i rimski kolonijalni novci nađeni u Osijeku, Vjesnik HAD, Zagreb, 1903/4, str. 1—15.
- ¹⁰⁶ »Narodna obrana«, Osijek, 14. 12. 1903. Poslovna knjiga br. XIII, 1903, str. 45, MSO. Citat: ... »preuzeta je zbirka pokojnoga Maksa Zuckera u prisutnosti g. dr. Springera, g. Belajčića i muzejskoga čuvara, te je o tom sastavljen zgodan zapisnik. Čuvar muzeja sravnjavajući Zapisnik sastavljen dne 12. svibnja 1896. na temelju odredbe gradskog poglavarstva od 9. svibnja 1896. br. 8355. nalazi da se kod preuzeća u zbirci nisu našli neki komadi, koji se u zapisniku od g. 1896. navode osobito 3 zlatna novca, 2 zlatna prstena, 2 srebrna prstena, 2 bronz. figure.«
- ¹⁰⁷ Poslovna knjiga br. XIII, 1903, str. 46, MSO.
- ¹⁰⁸ O. c. 16. 6. 1903, str. 47, MSO. Citat: ... »da se izvrši zamjena dubleta ilirskog novca za druge manjkajuće komade iz muzeja u Sarajevu.« Zamjena nije realizirana jer »g. dr. Patsch, predstojnik dotičnoga muzeja u Sarajevu nije sklon izmjeni.«
- ¹⁰⁹ O. c. 1903, str. 49, MSO. Citat: ... »da bi bilo moguće iz sarajevskoga muzeja dobiti sve slavonske banovce, među njima i raritete, za bosanske novce osječkog muzeja.«
- ¹¹⁰ O. c. 1903, str. 49, MSO. Citat: ... »da bi osječki muzej imao biti centrala za zbirku slavonskih banovaca, sarajevski pako centrala za bosanske novce, te bi prema tome matice slav. banovaca imale biti u osječkom muzeju, a matice bosanskih novaca u sarajevskom muzeju, bile one stečene ma od kojega od obadva muzeja, dočim bi se svaki muzej mogao sastavljati i obratno

- zbirku, ali samo dubletima. To načelo bi i znanstveni rad imao slijediti.«
- ¹¹¹ Poslovna knjiga br. XIII, 1903, str. 50, MSO.
- ¹¹² O. c.
- ¹¹³ O. c. 1903, str. 54.
- ¹¹⁴ O. c. 1903, str. 59.
- ¹¹⁵ O. c.
- ¹¹⁶ O. c. 1903, str. 60.
- ¹¹⁷ Poslovna knjiga br. IV, 1903, str. 110—118, MSO. Knjiga inventara I, MSO.
- ¹¹⁸ Poslovna knjiga br. III, 1903, str. 51—52, MSO. Knjiga inventara I, stranice bez broja, MSO.
- ¹¹⁹ Poslovna knjiga IV, 1904, str. 119—130, MSO. Knjiga inventara I, MSO.
- ¹²⁰ Poslovna knjiga br. III, 1904, str. 53—54, MSO.
- ¹²¹ Poslovna knjiga br. VIII, 1904, upis pod r. br. 23, 50, 93, 128, 144, 150, 152, MSO. Citat: ...»2. 3. 1904. vraća posuđene novce i moli izvještaje o nekim drugim«, 30. 3. piše ...»glede nekih novih ponuda zamjene...« 15. 6. ...pita za »tri bakrena novca kralja Tvrtka za Kotor, dali su za muzej dobavljeni...«, 5. 10. pita za mogućnost... »da dobije dubrovačke novce uz zbirke«, 26. 10. ...»gradsko poglavarstvo dozvoljava, da se dr. Rešetaru posude zamoljeni dubrovački novci«, 27. 11. ...»dostavlja se 15 kom. dubrovačkih novaca«, 15. 12., dr. Rešetar ...»vraća posuđene novce«.
- ¹²² O. c. 1905, upis pod r. br. 17, MSO.
- ¹²³ Poslovna knjiga br. XIII, 1905, str. 63, MSO.
- ¹²⁴ O. c.
- ¹²⁵ Poslovna knjiga br. VIII, 1905, upis pod r. br. 94, MSO.
- ¹²⁶ Poslovna knjiga br. IV, 1905, str. 131—136, MSO.
- ¹²⁷ Poslovna knjiga br. III, 1905, str. 37, MSO.
- ¹²⁸ Poslovna knjiga br. XIII, 1905, str. 61, MSO.
- ¹²⁹ Poslovna knjiga br. VIII, 1906, upis pod r. br. 1, MSO.
- ¹³⁰ O. c. 1906, upis pod r. br. 26, MSO.
- ¹³¹ Poslovna knjiga br. IV, 1906, str. 137—143, MSO.
- ¹³² Poslovna knjiga br. III, 1906, str. 58—59, MSO.
- ¹³³ Poslovna knjiga br. VIII, 1907, upis pod r. br. 2, MSO.
- ¹³⁴ Poslovna knjiga br. IV, 1907, str. 143—146, MSO.
- ¹³⁵ Poslovna knjiga br. III, 1907, str. 61, MSO.
- ¹³⁶ Poslovna knjiga br. VIII, 1907, upis pod r. br. 1—6, MSO.
- ¹³⁷ Poslovna knjiga br. IV, 1908, str. 146—147, MSO.
- ¹³⁸ Poslovna knjiga br. III, 1908, str. 61, MSO.
- ¹³⁹ Poslovna knjiga br. VIII, 1908, upis pod r. br. 2, 4, 17, MSO.
- ¹⁴⁰ Poslovna knjiga III, 1909, upis pod r. br. 62, MSO.
- ¹⁴¹ Poslovna knjiga br. XIII, 1909, str. 66, MSO. Citat: ... »da se sa sarajevskim muzejom provede izmjena ovoga sadržaja: Sarajevski muzej daje osječkom gradskom muzeju sve svoje banovce, koji su popisani u prilogu pod br. 34, dočim osječki muzej sarajevskom muzeju daje na izmjenu bosanske novce popisane u istom prilogu.«
- ¹⁴² Poslovna knjiga br. IV, 1909, str. 147—150, MSO.
- ¹⁴³ Poslovna knjiga br. XIII, 1909, str. 67—68, MSO. Citat: ... »darujem zbirku jugoslavenskih novaca i spomenica kao dar uz slijedeće uvjete: 1. da se svakolika jugoslavenska zbirka numismatska pod imenom 'muzej jugoslavenskih novaca' smjesti u posebnu sobu. 2. da se bez temeljita razloga raspored iste zbirke, kako će ga g. C. F. Nuber izvesti ne mijenja. Darovana tako zbirka prelazi u vlasništvo grada Osijeka te stoji pod upravom gradskog muzeja. Odbor zaključuje, da se dar g. C. F. Nubera sa zahvalnošću primi, o ispunjenju uvjeta grad. zastupstvo izvješće podnese, te g. darovatelju zapisnička zahvalnost izrazi.«
- ¹⁴⁴ Poslovna knjiga br. IV, 1909, str. 150, MSO.
- ¹⁴⁵ Poslovna knjiga br. III, 1909, str. 62—64, MSO.
- ¹⁴⁶ Poslovna knjiga br. IV, 1910, str. 150—155, MSO.
- ¹⁴⁷ Poslovna knjiga br. III, 1910, str. 65, MSO.
- ¹⁴⁸ Poslovna knjiga br. IV, 1911, str. 155—156, MSO.
- ¹⁴⁹ Poslovna knjiga br. III, 1911, str. 66—68, MSO.

- ¹⁴⁷ Poslovna knjiga br. IV, 1912, str. 156, MSO.
¹⁴⁸ Poslovna knjiga br. III, 1912, str. 68—69, MSO.
¹⁴⁹ Poslovna knjiga br. IV, 1913, str. 156, MSO.
¹⁵⁰ Poslovna knjiga br. III, 1913, str. 69—70, MSO.
¹⁵¹ Poslovna knjiga br. IV, 1914, str. 156—157, MSO.
¹⁵² Poslovna knjiga br. III, 1914, str. 70, MSO.

Hermine Lukić

KRONOLOGIE DER ENTWICKLUNG DER NUMISMATISCHEN ABTEILUNG
 DES MUSEUMS SLAVONIENS (1877—1914)
 Zusammenfassung

Dieser Beitrag ist das Resultat der Untersuchung der Archivalien über die Tätigkeit des Museums Slavoniens von der Gründung im J. 1877 bis 1914. Die vorliegende Untersuchung beschränkt sich auf den Zustand, die Entwicklung und die Struktur der Numismatischen Abteilung. Die Zentralstellung in dieser Untersuchung nimmt das Problem des Zuflusses und der Herkunft des numismatischen Materials ein. Auf diese Weise wollte man zur Lösung verschiedener Probleme der Numismatischen Abteilung beitragen. Das Endziel ist die Erforschung des Archivmaterials kontinuierlich vort zu setzen als einzige Möglichkeit die weitgehende Vermischtheit des Materials die durch mehrere Übersiedlungen des Museums von der Gründung bis zum J. 1945. verursacht wurde, zu klären. Auf diese Weise wird man eine Grundlage zur weiteren sicheren Benützung des numismatischen Materials zu wissenschaftlichen und anderen Zwecken erhalten.

Die ältesten Dokumente berichten das das Museum mit der Donation von F. Sedlaković gegründet wurde, und dieses Material bildete die Anfänge der Numismatischen und der Historischen Abteilung und der Bibliothek. Über die Struktur des numismatischen Materials ist schwer zu sprechen, da keine präziseren Verzeichnisse bestehen. Am Anfang enthielt die Sammlung mehr als 2000 Numismate, doch wuchs diese Zahl ständig dank den häufigen Schenkungen Sedlaković's bis zum J. 1881. Obzwar sein Sammlerinteresse das gesammte Gebiet der Numismatik umfasste, können wir vom Anfang an seine Bemühungen das auf dem Gebiet Osijek's gefundene numismatische Material zu sammeln, verfolgen.

Durch diese Bemühungen Sedlaković's als eines der Gründer des Museums, ferner der ausserordentlich bedeutenden Donation C. F. Nubers, und der intensiven Fachtätigkeit des Kustos V. Celestin, sowie der Entscheidung des Museumsausschusses aus dem J. 1885. über das Sammeln des Materials vom Gebiete der Stadt Osijek und der nationalen Numismatik — wurde eine der Richtungen der Entwicklung des Museums definiert.

PRIJEPI I PRIJEVOD DAROVNICE KOJOM FRANJO SEDLAKOVIĆ
 1877. GODINE PREDAJE SVOJU ZBIRKU GRADU OSIJEKU

Löblicher Gemeinderath!

Beseelt von dem Wunsche auch in meiner Vaterstadt ein wenn auch in seinen Anfängen unbedeutendes Institut gegründet zu sehen, in dem Altenthümer und Merkwürdigkeiten des Landes den Allgemeinen zur Belehrung und Ansicht zugänglich gemacht werden — biete sich hiemit der kön. Freistadt Esseg meine Münzensammlung bestehen aus circa 2200 Stück Münzen und Medaillen sammt einigen Numismatischen Werken so wie auch eine Sammlung aller Waffen zum Geschenke an, unter der Bedingung, das diese Sammlung in einem zu gründeten städtischen Museum zur allgemeinen Ansicht aufbewahrt, u. das kein Stück dieser Sammlung vertauscht, verkauft oder weiter verschenkt werden darf.

In dem ich das Ansuchen stelle, mich ehebaldigst von der Annahme oder Ablehnung dieses meines Anerbietens zu verständigen bin ich einem löblichen Gemeinderathe

achtungsvoll ergebener
 Franz Sedlakovich m. pr.
 Übersetzung: Marija Malbaša, prof.

Drepiš

Darovnica.

Potaknut istim žarom ljubavi za moj rodni grad, kojim je bio potaknut i plemeniti te poštovani osnivač našega muzeja, izospodim Franjo Bedllovljevič, stavio sam se zadužiti, da sam svini novom i trudom, neštedeći ni vremena ni znatnoga troška, rodini i ljubiteljima muzeja sl. i br. grada Osijella, do napjesima mogor roda osjeguram njegov trajni opstanak.

Trojini pakli opstanak ovog muzeja neobhodno je potreban i naravno, da se ne gubi u novu zavinonije za starine, već da to zavinonije obuhvaća čim šire krugove, da bi se moglo čim intenzivnije obraditi velika polje domaće arheologije.

Osijelocin, da je ovogradskom muzeju zadaća, ne samo da sakuplja starine, koje se nalaze u historičkom terenu, ali i kolonije Atrese i klovrije grada Osijella, nego da se mogor naju svoim sakupljati i druge starine znamenite za našu domovinu i ostale zemlje u slavenskom jugu, to sam se pobrinuo nizom mnogo godina, da sakupim što je više mogor, gdje raznih starina, osobito pollo starih novaca, da ih tallo, sačinam za našu domovinu.

Jedan dio napjeha mogor novca i rada, uo svoje polje predao sam već godine 1895. | muzej broj 23 | i god. 1898. | muzej broj 4 | ovogradskom muzeju sa mojom privremenom darovnicom. -

Sve moje sve i ostale u prilljućenom popisu, koji je in. težirani dio ove darovnice, naznačene zbirke medju kljima se nalazi i najvažnija zbirka slavenskih | Srvačkih | novaca, polllanjom pollo sada i to zajedno sa gore inavede, uim darovnicom iz godine 1895. i 1898. ovom definitivnom darovnicom na temelju slijedećih uvjeta. -

I. Sve moje zbirke prelaze u posjed i u vlastništvo sl. i br. grada Osijella te nesumnjivo nikada prijeći u drugo vlastništvo niti u drugi posjed. - Jedino duplikati mogu se

dalje dati i to za moju života samo sa mojom, kasnije paklo su privolom mojih eventualnih punomoćnika.

II. Slavno gradsko zastupstvo kao i slavno gradsko poglavstvo imaju se pobrinuti za sigurno smještenje zbirke kao i zato, da bude pristupna kako za naučnu uporabu tako i izgledu za šire općinost.

III. Ochrājem si paklo munitar pet godina pravo publiciranja moje zbirke slavonskih (hrvatskih) novaca kao i dalji njegov medjivanje iste zbirke pod nadzorom muzejalnoga čuvara ili gradskoga povjerenika.

Konačno moram najizričnije moliti, da slavno gradsko zastupstvo izvoli jednostavno mi zvonje primiti sadržaj sve darovnice te se odriču svake izjave zahvalnosti, jer moje nastojanje ne smjera namu, da si stećem priznanje, nego samo da vršim svoju dužnost, posto sam uvjeren, da jedino imadem zahvaliti muzeju slob. i br. grada Osijeku, što se je pobudio i u meni interes za ovu stvorku.

U Osijeku 23 rujna 1899.

Dragutin Nuber. v. r.

Bž. 15.831 = 1900.

II.

Kodlijničkom svojin od 10 kolovoza 1900. red: broj 143 prihvatilo je gradsko zastupstvo u ime občine sl. i br. grada Osijeku ovome darovnicom darovane zbirke i potvrdjuje, da je darovane u priležćem popisu označene zbirke preuzelo u posjed daroprimca občine sl. i br. grada Osijeku, te se obvezuje ispuniti vojete označene po darodavcu u naznačenoj darovnici.

U Osijeku dne 16 kolovoza 1900.

... Josip Sedlaković. v. r.
gradsko zastupnik.

... Adolf Krausz. v. r.
gradsko zastupnik.

Za gradsku občinu Osijek
kao daroprimca:

Gruff. v. r.
gradonačelnik.

PRIJEPIS DAROVNICE KOJOM C. F. NUBER 1899. GODINE PREDAJE
SVOJU ZBIRKU MUZEJU

Potaknut istim žarom ljubavi za moj rodni grad, kojim je bio potaknut i plemeniti te požrtvovani osnivač našega muzeja, gospodin Franjo Sedlakovich, stavio sam si zadaćom, da sa svim marom i trudom, neštedeći ni vremena ni znatnoga troška, radim oko povećanja muzeja sl. i kr. grada Osijeka, da uspješima moga rada osjeguram njegov trajni opstanak.

Trajni pako opstanak ovoga muzeja neophodno je potreban, s razloga, da se ne gubi u nas zanimanje za starine, već da to zanimanje obuhvaća čim šire krugove, da bi se moglo čim intenzivnije obraditi veliko polje domaće arkeologije.

Osvjedočen, da je ovogradskom muzeju zadaća, ne samo da sakuplja starine, koje se nalaze na historičkom tlu rimske kolonije Murse i kasnije grada Osijeka, nego da se moraju ovamo sakupljati i druge starine znamenite za našu domovinu i ostale zemlje na slavenskom jugu, to sam se pobrinuo nizom mnogo godina, da sakupim što je više moguće raznih starina, osobito pako starih novaca, da ih tako sačuvam za našu domovinu.

Jedan dio uspjeha moga mara i rada na ovome polju predao sam već godine 1895. /: muzej broj 23 :/ i god. 1898. /: muzej br. 4 :/ ovogradskom muzeju sa mojom privremenom darovnicom.

Sve moje ove i ostale u priključenom popisu, koji je integrirani dio ove darovnice, naznačene zbirke među kojima se nalazi i najvažnija zbirka slavonskih /: Hrvatskih :/ novaca, poklanjam pako sada i to zajedno sa gore navedenim darovnicama iz godine 1895. i 1898. ovom definitivnom darovnicom na temelju slijedećih uvjeta.

I. Sve moje zbirke prelaze u posjed i u vlasništvo sl. i kr. grada Osijeka te nesmiju nikada prijeći u drugo vlasništvo niti u drugi posjed. — Jedino duplikati mogu se dalje dati i to za moga života samo sa mojom, kasnije pako sa privolom mojih eventualnih punomoćnika.

II. Slavno gradsko zastupstvo kao i slavno gradsko poglavarstvo imadu se pobrinuti za sigurno smještanje zbiraka kao i zato, da budu pristupne kako znanstvenoj uporabi tako i ugledu za šire općinstvo.

III. Pridržajem si pako unutar pet godina pravo publiciranja moje zbirke slavonskih /:hrvatskih:/ novaca kao i daljnjeg uređivanja iste zbirke pod nadzorom muzejalnoga čuvara ili gradskoga povjerenika.

Konačno moram najizričnije moliti, da slavno gradsko zastupstvo izvoli jednostavno na znanje primiti sadržaj ove darovnice te se odričem svake izjave zahvalnosti, jer moje nastojanje ne smjera onamo, da si stečem priznanje, nego samo da vršim svoju dužnost, pošto sam uvjeren, da jedino imadem zahvaliti muzeju slob. i kr. grada Osijeka, što se je probudio i u mene interes za ovu struku.

U Osijeku 23 rujna 1899.

Dragutin Nuber. v. r.